

Schema besluitvorming raad voor invoering Omgevingswet

041

Nu de definitieve invoeringsdatum voor de Omgevingswet vastgesteld lijkt te zijn en gesteld is op 1 januari 2024, is de planning tot aan de invoeringsdatum daarop aangepast. De raad is al eerder geïnformeerd via een soort "spoorboekje" met betrekking tot de benodigde besluitvorming. Dit is een geactualiseerde versie daarvan.

Bij deze zijn een tweetal verhelderende schema's gevoegd, voorzien van een toelichting per onderdeel.

Wim Koetsier, portefeuillehouder Omgevingswet

Versie gericht op invoeringsdatum 1 januari 2024

Schema besluitvorming raad voor invoering Omgevingswet

Structuurvisie	Tijdelijk: Structuurvisie 1:1 over	Omgevingsvisie
Bestemmingsplannen en Beheerverordeningen	Tijdelijk: Bestemmingsplannen en Beheerverordeningen 1:1 over	Omgevingsplan

Verklaring van geen bedenkingen raad wijzigt:
Verzwaard Adviesrecht

Wet beoogt participatieplicht:
Participatie-eis

Reparatie vervallen collegebevoegdheid
Uitwerking en Wijziging bp:
Algemeen Delegatiebesluit

Aanpassingen aan gewijzigde wet en nieuwe werkwijze:
Uitvoering en handhaving Omgevingsrecht

Nieuwe naam en aanpassing taken irt de Omgevingswet:
Verordening adviescommissie Omgevingskwaliteit

Nieuwe naam en nieuwe regels door gewijzigde wet (was Planschadeverordening):
Verordening Nadeelcompensatie

Delen aanvullen/digitaal maken:
Opschonen archief bestemmingsplannen/

Verwijzing naar wet wijzigt en aanpassingen aan gewijzigde wet:
APV

Op verzoek raad in 2021:
Uitwerking Verzwaard Adviesrecht

In lijn met bovenstaande punt:
Uitwerking Participatie-eis

Verwijzing naar wet wijzigt en aanpassingen aan gewijzigde wet:
Erfgoedverordening

I.v.m. Omgevingswet herbekrachtiging beleid milieu t.b.v. beleidsneutrale overgang:
Kaders milieu

Aanpassingen aan gewijzigde wet en nieuwe werkwijze:
Legesverordening

1^e proeve
Omgevings-visie

n.t.b. vervolgstappen Omgevingsvisie

1-1-2024

Schema besluitvorming raad voor invoering Omgevingswet

Toelichting bij het schema

Inleiding

Momenteel heeft de gemeente een structuurvisie en bestemmingsplannen/beheerverordeningen. Daar verandert met de invoering van de Omgevingswet in eerste instantie niets aan. De plannen gaan in principe 1:1 over en blijven gewoon gelden. De ruimtelijke kaders die de raad heeft gesteld veranderen dus voorlopig nog niet. Wel zorgt de nieuwe wet voor een aantal wijzigingen in de verhouding tussen raad en college, moeten er met name verwijzingen doorgevoerd worden in verordeningen en moeten digitale bestemmingsplannen opgeschoond het nieuwe systeem (DSO) in. Hieronder wordt ingegaan op de wijzigingen en de besluiten die de raad moet nemen, om de overgang naar de Omgevingswet (voorlopig) beleidsneutraal en juridisch correct te laten verlopen.

Besloten in 2021

Delegatiebesluit

In de bestemmingsplannen en beheerverordeningen zit een mogelijkheid voor het college om delen uit te werken en te wijzigen. Deze bevoegdheid vervalt met de invoering van de Omgevingswet. Om dat toch mogelijk te maken, ook na de invoeringsdatum, is in 2021 een Delegatiebesluit genomen. Dat besluit geeft aan dat voor die specifieke uit te werken en te wijzigen onderdelen, het college ook onder de Omgevingswet weer bevoegd wordt dat te doen voor de bestaande bestemmingsplannen en beheerverordeningen. Dit betreft binnenplanse afwijkingen.

Verzwaard adviesrecht

De nieuwe wet zorgt ervoor dat de raad niet langer een Verklaring van geen bedenkingen af kan geven bij plannen. De raad had in 2018 nog een lijst vastgesteld met gevallen waarvoor de raad geen Verklaring van geen bedenking gevraagd hoefde te worden door het college, alvorens het college een besluit t.a.v. een Omgevingsvergunning nam. Met de invoering van de nieuwe wet krijgt de raad een sterkere rol. De verklaring van geen bedenkingen wordt vervangen door het Verzwaard adviesrecht. Het verzwaard zit hem erin dat het advies bindend is geworden. Eerder besloot de raad welke gevallen niet voorgelegd hoefden te worden aan de raad. Nu moet de raad vooraf aangeven welke gevallen wel voorgelegd moeten worden aan de raad. De raad heeft besloten de Verzwaard adviesrecht gevraagd moet worden bij initiatieven met VEEL IMPACT. De raad heeft daarbij echter verzocht om een nadere uitwerking van het begrip VEEL IMPACT. Deze uitwerking wordt september 2023 aan de raad voorgelegd.

Participatie-eis

De wet beoogt dat er meer participatie bij initiatieven plaatsvindt en dat de initiatiefnemer zelf daar een grote rol bij speelt. Voor buitenplanse afwijkingen kan een gemeenteraad daarom Participatie voor bepaalde gevallen zelfs verplicht stellen. De gemeenteraad heeft in 2021 besloten dat Participatie verplicht is voor initiatieven met VEEL IMPACT en bij initiatieven die in een beschermde omgeving plaatsvinden.

Schema besluitvorming raad voor invoering Omgevingswet

ROLVERDELING RAAD EN COLLEGE BIJ BUITEN- EN BINNENPLANSE OMGEVINGSVERGUNNINGEN

	Nu	Direct na invoeringsdatum	
Buitenplanse initiatieven/ afwijken van het bestemmingsplan	Verklaring van geen bedenkingen nodig van raad, behalve bij de 4 vastgestelde categorieën	Verzwaard adviesrecht raad (bindend) voor initiatieven met veel impact	Raad
	College kan Omgevingsvergunning verlenen in afwijking van het bestemmingsplan voor de 4 categorieën	College kan Omgevingsvergunning verlenen voor alles wat niet veel impact heeft en voor alle aanvragen geldt een snelle procedure	College
	Kruimelgevallen kan college verlenen via versnelde procedure		
Binnenplanse initiatieven	Uit te werken en te wijzigen door college obv regeling in het bestemmingsplan	Uit te werken en te wijzigen door college obv het delegatiebesluit in 2021 mogelijk gemaakt	
	Verlenen op basis van het bestemmingsplan door het college	Verlenen op basis van het bestemmingsplan door het college	

Schema besluitvorming raad voor invoering Omgevingswet

Besloten in 2022

Uitvoering en handhaving Omgevingsrecht

Met name als gevolg van de invoering van de Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen, maar ook door de Omgevingswet, moeten er wijzigingen doorgevoerd worden in de afspraken rondom de Uitvoering en handhaving van het Omgevingsrecht.

Verordening adviescommissie Omgevingskwaliteit

Als de Omgevingswet van kracht wordt, worden gemeenten geacht (weer) een gemeentelijke adviescommissie in te stellen. De taken en bevoegdheden van de huidige welstands- en monumentencommissies vervallen van rechtswege. Ook de huidige regels en reglementen uit de bouwverordening (hoofdstuk 9) vervallen. Een adviescommissie voor rijksmonumenten is in ieder geval verplicht; ook onder de nieuwe wet. Een voorstel voor omzetting van de huidige commissie WCE naar een adviescommissie Omgevingskwaliteit is daarom aan de raad voorgelegd in 2022.

Besloten in 2023

In raad januari 2023

Opschonen archief bestemmingsplannen/ beheerverordeningen

Ook het werken in het Digitale Systeem Omgevingswet, het DSO, vraagt nog om de nodige aanpassingen. Ambtelijk wordt er momenteel nog hard gewerkt aan het splitsen van de ruimtelijke plannen van Voorschoten en Wassenaar zodat getest kan worden met het DSO. Om ervoor te zorgen dat we de totale gemeente Wassenaar dekkend in digitale bestemmingsplannen beschikbaar kunnen stellen, moest ook de raad nog een besluit nemen op een aantal onderdelen.

Verordening nadeelcompensatie

De Planschadeverordening Wassenaar wordt, op basis van de nieuwe Omgevingswet en aanpassingen in de Algemene wet bestuursrecht, vervangen door de Verordening Nadeelcompensatie. De wet wijzigt ten opzichte van nadeelcompensatie. Nadeelcompensatie is een regeling voor schadevergoeding voor rechtmatig overheidsoptreden. Het gaat over schade boven het normale maatschappelijke risico en het bedrijfsrisico die iemand onevenredig zwaar treft. *Directe schade* is het gevolg van inperking van bestaande rechten van de eigenaar. *Indirecte schade* wordt veroorzaakt door activiteiten in de omgeving.

Vóór invoeringsdatum nog te nemen besluiten

In raad juli 2023

APV

Inmiddels is de raad ervan op de hoogte dat het belangrijk is dat verwijzingen in Verordeningen naar de juiste wetten en andere verordeningen van groot belang is vanwege de juridische houdbaarheid. Diverse verordeningen moeten daarom aangepast worden aan de Omgevingswet.

Schema besluitvorming raad voor invoering Omgevingswet

Op een later tijdstip moeten de verordeningen nog een keer aangepast aan de Omgevingswet. De gedachte is namelijk dat alle ruimtelijke aspecten uit alle verordeningen gaan en opgenomen worden in het Omgevingsplan en uit de Verordeningen worden gehaald. Dat is echter nog niet het geval nu. Wel kunnen we bij de verordeningen al het onderscheid tussen ruimtelijke aspecten en niet-ruimtelijke aspecten aanbrengen. Daarmee wordt de volgende wijziging eenvoudiger en kan er bij het opstellen van het Omgevingsplan beter rekening ermee worden gehouden.

In raad oktober 2023

Uitwerking verzaamd adviesrecht

De raad heeft in 2021 besloten dat het verzaamd adviesrecht geldt voor initiatieven met VEEL IMPACT. De raad heeft echter daarbij aangegeven een uitwerking te willen krijgen van dat begrip. Eind 2022 zijn de raads- en commissieleden in een technische sessie meegenomen bij de overwegingen, die spelen bij het opstellen van deze uitwerking. De raads- en commissieleden is gevraagd aandachtspunten hierbij mee te geven. Een voorstel voor de uitwerking van het begrip VEEL IMPACT wordt nu verder uitgewerkt, met deze input. In de raad van oktober is de besluitvorming voorzien.

Uitwerking participatie-eis

Ook bij het verplicht stellen van participatie door de initiatiefnemer, bij buitenplanse omgevingsplan activiteiten (BOPA's), heeft de raad besloten het begrip VEEL IMPACT te willen hanteren. De uitwerking van het begrip bij het verzaamd adviesrecht zal ook maatgevend zijn voor de participatie-eis.

In raad november 2023

Erfgoedverordening

Ook de Erfgoedverordening moet, net als de APV, aangepast worden aan de Omgevingswet.

Kaders milieu

Voor het toetsen van een aantal milieuaspecten, wordt gebruik gemaakt van richtlijnen. Om ook na de invoering van de Omgevingswet de toetsing onderbouwd te kunnen uitvoeren, worden de kaders voor een beleidsneutrale overgang voorgelegd aan de raad.

In raad december 2023

Legesverordening

De legesverordening moet ook aangepast worden aan de Omgevingswet en de daarmee samenhangende Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (WKB). Met name de andere werkwijzen, die de Omgevingswet vraagt, hebben gevolgen voor de leges. Dat is bijv. het aan de voorkant bespreken van initiatieven en het verleggen van het toezicht op bouw van kleinere bouwwerken.

Schema besluitvorming raad voor invoering Omgevingswet

Na de invoeringsdatum

Bovenstaand zijn dus de nog te nemen raadsbesluiten genoemd en toegelicht, om een beleidsneutrale en juridisch correcte overgang naar de Omgevingswet te organiseren. Met het vaststellen van een Omgevingsvisie uiterlijk 2 jaar na de invoeringsdatum en een gemeentedeckend Omgevingsplan in de jaren daarna, kan er wijziging plaatsvinden van beleid. Ook kan verder sturing gegeven worden door de raad aan de verdeling van de bevoegdheden tussen raad en college. Dat kan via de volgende instrumenten, die nog volgen.

Omgevingsvisie

Het opstellen van de Omgevingsvisie gebeurt in twee fases. In 2023 wordt er gewerkt aan een eerste proeve van de Omgevingsvisie, gebaseerd op de huidige Structuurvisie, wettelijke kaders en bestaand beleid. Op basis van deze eerste proeve zal het college in overleg treden met de raad over het vervolgproces in 2024 en verder. De uitwerking van Wassenaar Zuid, het Strand en Wassenaar Noord vraagt daarbij om extra aandacht. Voor deze gebieden worden deelvisies opgesteld.

Fase 1: 1^e proeve van de Omgevingsvisie

Gezien de sterke basis die de huidige structuurvisie biedt en de beperkte hoeveelheid ambtelijke capaciteit wordt een pragmatisch en kort proces voorgesteld om te komen tot een 1^e proeve van de Omgevingsvisie voor Wassenaar. De 1^e proeve wordt opgesteld op basis van:

- De Structuurvisie Wassenaar 2025 'Landgoed aan Zee'
- Wettelijke kaders
- Vastgesteld beleid

Hiervoor wordt een extern bureau ingehuurd die als opdracht krijgt om deze 1^e proeve te schrijven en aanbevelingen te doen voor het vervolg.

Fase 2: Keuzes, aanvullen en participatie

Na de afronding van deze 1^e proeve verwacht het college meer inzicht te krijgen in waar er nog eventuele tekortkoming zijn of waar sprake is van tegenstrijdig beleid. Op basis van de 1^e proeve kan ook het politieke debat meer gericht worden gevoerd en een participatieproces met meer focus worden vormgegeven. Dan wordt ook besproken of bijvoorbeeld thema's als klimaatadaptatie, energietransitie, circulaire economie, duurzame landbouw, water, gezondheid en inclusie aanvulling behoeven en hoe dit het beste gedaan kan worden. Niet alles hoeft nu in de Omgevingsvisie een plek te krijgen. Thema's kunnen ook uitgewerkt worden in programma's. Dit zijn keuzes die na fase 1 gemaakt gaan worden.

Het college gaat aan de hand van de 1^e proeve met de raad in gesprek over hoe het vervolg vormgegeven kan worden.

Schema besluitvorming raad voor invoering Omgevingswet

Van praten over naar werken met

De voorgestelde aanpak wordt mede ingegeven vanuit de wetenschap dat de Omgevingsvisie niet een eindproduct is. De Omgevingsvisie blijft zich in een cyclisch proces ontwikkelen. Onderdelen van de visie kunnen uitgewerkt worden in programma's. Belangrijker dan praten over vindt het college daarom het leren werken met. Met de voorgestelde aanpak verwacht het college binnen een redelijke termijn en met een beperkte inzet van capaciteit te kunnen komen tot een voor Wassenaar passende Omgevingsvisie.

Uitvoering en Planning

Het college vindt het belangrijk om de gemeenteraad goed mee te nemen in dit proces. Daarom biedt het college een technische sessie aan waarin het proces nader wordt toegelicht. Het schrijven van de 1^e proeve duurt circa 4 maanden en wordt door een extern bureau gedaan. De kosten hiervoor worden gedekt uit het bestaande budget voor het opstellen van de Omgevingsvisie.

In november verwacht het college een 1^e proeve aan de raad toe te kunnen sturen. Deze wordt voorzien van een advies voor het vervolgproces. Ook deze 1^e proeve licht het college graag toe in een technische sessie. De Gemeenteraad beslist over hoe het vervolg op de 1^e proeve vorm wordt gegeven en of hier extra middelen voor vrijgemaakt worden.

Fase 2 gaat daarna van start. Op dit moment valt nog niet te zeggen hoeveel tijd er voor fase 2 nodig is. Dit is afhankelijk van keuzes die er na fase 1 worden gemaakt. Hoe meer aanvullingen en hoe meer nieuw beleid hoe meer tijd hiervoor nodig zal zijn. Ook een meer of minder uitgebreid participatietraject heeft gevolgen voor de planning. In het meest gunstige geval kan de Omgevingsvisie voor de zomer van 2024 afgerond worden. Wanneer er veel wensen zijn tot het opnemen van nieuw beleid en er een uitgebreid participatietraject wordt doorlopen zal de afronding van de Omgevingsvisie eerder doorschuiven naar de zomer van 2025.

Omgevingsplan

Als de raad een echt nieuw Omgevingsplan vaststelt, die de bestemmingsplannen en beheerverordeningen vervangt, kan de raad besluiten hoe om te gaan met de bevoegdheden van het college en moet de raad ook besluiten over de mate van flexibiliteit van de plannen. De insteek van de Omgevingswet is om te gaan werken met Uitnodigingsplanologie, waarmee initiatiefnemers meer ruimte krijgen.

